

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף פב

אלו הפסולים (= לעדות) **המשחק בקוביא** וכו': כל אלה פסולים לעדות משום שהם גזלנים מדרבנן, לפי ש'אסמכתא' לא קונה, וכיון שכל אחד מהמשחקים בקוביא וכו' סומך על כך שהוא ינצח ולא חברו, לכן זה גזל שהוא לוקח ממון מהמפסיד.

אין נזירות אלא להפלאה: אדם המקבל על עצמו נזירות, אין הנזירות חלה אלא אם קיבל אותה עליו בפירוש ובבירור, אבל אם הוא מקבלה על הספק לא חלה עליו הנזירות. כגון שנים שהיו יושבים וראו אדם אחד בא, ואמר אחד מהיושבים 'הריני נזיר אם יתברר שאדם זה נזיר' והשני אמר 'הריני נזיר אם יתברר שאין אדם זה נזיר', אף אחד מהם אינו נזיר.

הדרן עלך חלוץ

פרק שמיני. משנה: כיצד משתתפים בעירובי תחומין? מי שרוצה לערב לצורך רבים, מניח את החבית (= של יין או פירות, שכן בזמנם היו רגילים לאכסן אף פירות בחבית) בריחוק 2000 אמה מהעיר ואומר: 'הרי זה לכל בני עירי', דהיינו למי שרוצה ללכת לבית האבל או לבית המשתה לשמח חתן וכלה (= בגמרא יבואר שדווקא לכך מותר לערב, לפי שהם יציאות לצורך מצווה).

וכל אחד מבני העיר שקיבל עליו (= שרצה לסמוך על העירוב) מבעוד יום הנ"ל מותר לו ללכת מחוץ לתחום, אבל מי שסמך עליו רק משתחשך (= לאחר כניסת השבת) אסור לו לצאת מחוץ לתחום.

גמרא: מה ששינוי במשנה 'שקיבל עליו מבעוד יום' הכוונה שהודיעו לו מבעוד יום שהניחו עירוב עבור כל בני העיר, ואפילו שלא התרצה מבעוד יום אלא משחשכה מותר לו ללכת, משום שיש 'ברירה' והוברר הדבר שקודם זמן קניית העירוב היתה דעתו לסמוך עליו. אבל אם הודיעו לו רק לאחר שחשכה אסור לו ללכת, משום שלא שייך כאן דין 'ברירה', שהרי בשעת קניית העירוב הוא לא ידע שיש עירוב.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

אמר רב אסי: קטן בן שש שעירבה אמו לעצמה ולא זיכתה לו חלק בעירוב, יוצא בעירוב אמו, לפי שהוא כגופה שמסתמא דעתה עליו כיון שאינו יכול בלעדיה.

הגמרא מקשה: שהרי למדנו בברייתא שקטן ש'אינו צריך לאמו' לא יוצא בעירוב אמו וכן חייב בסוכה. ו'אינו צריך לאמו' הכוונה שהוא נפנה (= עושה צרכיו) ואין אמו מקנחתו, וכן שניעור משנתו ואינו קורא 'אמא אמא' (= שאינו מפסיק לקרוא לה עד שהיא באה אליו), וזה כשהקטן בן ארבע או חמש. וזה שלא כדברי רב אסי.

הגמרא מתרצת: רב אסי עוסק במקרה שעירב עליו אביו לצד צפון ואמו עירבו עליו לצד דרום, שאז אפילו ילד בן שש (ש'אינו צריך לאמו') מעדיף להיות בחברת אמו מאשר עם אביו.

למסקנת הגמרא: כשאביו של הילד נמצא עמו בעיר, אז כבר מגיל ארבע או חמש אין הוא כרוך אחר אמו אלא כנכנס ויוצא עם אביו. וכשאין אביו בעיר, אז הוא כרוך אחר אמו עד גיל שש.

תנו רבנן: לא יערב אדם על ידי (= בשביל) בניו הגדולים, ועבדו ושפחתו העברים, ואשתו, אלא מדעתם, אבל אם אין רצונם בכך אין זה עירוב. אבל מערב אדם בשביל בניו הקטנים, ועבדו ושפחתו הכנענים, אפילו בעל כרחם, מפני שידם כידו. וכולם שעירבו לעצמם ועירב עליהם רבם לצד אחר, יוצאים בעירוב של רבם ולא בעירובם, חוץ מהאשה מפני שהיא יכולה למחות ולומר שאינה רוצה בעירוב בעלה.

אמר רבה: 'אשה' הכוונה לאשה וכל הדומה לה - דהיינו עבד עברי ובניו הגדולים, שאף הם יכולים למחות.

אם הם שתקו ולא מחו, וגם לא עירבו לרוח אחרת, קונה להם העירוב שהונח עבורם. ואם הם הניחו עירוב לרוח אחרת, הרי זה כאילו מחו בפירוש שאין רצונם בעירוב שהונח עבורם.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

משנה: שיעור המזון שצריך להניח לעירוב תחומין: מזון שתי סעודות לכל אחד. לדעת רבי מאיר הכוונה לסעודת יום חול, שאז אדם אוכל פחות מבשבת (=שבשבת אדם אוכל הרבה מפני שיש לו מאכלים עֲרָבִים). ולדעת רבי יהודה הכוונה לסעודת שבת, שאז אדם אוכל פחות מביום חול (= כיון שסועד שלש סעודות ואינו אוכל הרבה בכל סעודה). ושניהם מתכוונים להקל.

לדעת רבי יוחנן בן ברוקה שיעור מזון שתי סעודות הוא - כיכר הנמכרת בפונדיון (= סוג מטבע), כשארבע סאים של חיטים נמכרות בסלע. והיא כיכר של חצי קב. (= בארבע סאים יש עשרים וארבעה קבים, ובסלע יש ארבעים ושמונה פונדיונים, וכשעשרים וארבעה קבים נמכרים בארבעים ושמונה פונדיונים אפשר לקנות בפונדיון אחד חצי קב).

לדעת רבי שמעון שיעור מזון שתי סעודות הוא - שני שלישי כיכר, כאשר גודל הכיכר הוא שיש שלש כיכרות כאלה לקב. (= בכל קב יש שלש כיכרות, וסעודה אחת היא שליש כיכר ובשני שלישי כיכר יש שתי סעודות. נמצא שהוא מיקל יותר, שהרי לרבי יוחנן בן ברוקה יש רק ארבע סעודות בקב, ולר"ש יש תשע סעודות בקב).

חצייה של ככר הוא שיעור לבית המנוגע (= בית שיש בו נגע צרעת), כלומר שאם אדם שהה בבית המנוגע בשיעור זמן של אכילת חצי ככר, נטמא בגדיו שעליו.

וחצי חציה של כיכר הוא שיעור לפסול את הגוף, כלומר שמן התורה אין אוכל מטמא אדם, אבל גזרו חכמים על אדם האוכל מאכלים טמאים בשיעור זה שנפסל גופו מלאכול תרומה עד שיטבול.

גמרא: למדנו בבבלייתא: וקרובים דבריהם (= של ר"י בן ברוקה ור"ש במשנה) להיות שווים.

הגמרא מקשה שהרי יש הפרש גדול ביניהם - שלר"י בן ברוקה יש ארבע סעודות לקב, ולר"ש יש תשע סעודות לקב.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

רב חסדא מתרץ: ר"י בן ברוקה אכן אמר שמזון שתי סעודות הוא כיכר הנקנית מן החנווני בפונדיון בזמן שארבע סאים של חיטים נמכרות בסלע, ולפי חשבון זה אכן המחיר של חצי קב חיטים הוא פונדיון, אבל זה המחיר ששילם **החנווני** עבור חצי קב חיטים, וכשהוא מוכר את הכיכר הוא מוסיף על זה שליש, וא"כ יוצא שהוא מוכר בפונדיון כיכר העשויה משליש קב.

נמצא שלרבי שמעון יש תשעה סעודות לקב ולר"י בן ברוקה יש שש סעודות לקב. ועדיין אין דבריהם קרובים להיות שווים.

הגמרא מתרצת כמימרא אחרת של רב חסדא: תוציא מקב חיטים שקנה החנווני בפונדיון מחצית לשכרו, וא"כ יוצא שהוא מוכר בפונדיון ככר העשויה מרבע קב חיטים. נמצא שלרבי שמעון יש תשעה סעודות לקב ולר"י בן ברוקה יש שמונה סעודות לקב. וזוהי כוונת הברייתא שדבריהם קרובים להיות שווים.

לכאורה יש סתירה בדברי רב חסדא - שלמעלה הוא אמר שהחנווני מוסיף שליש, וכאן הוא אמר שהחנווני מוסיף מחצה? אלא שכשבעל הבית נתן לחנווני את העצים להסקה, אז החנווני מרוויח שליש, ושאין הבעל הבית נתן לו עצים, אז החנווני מרוויח מחצה.